

УДК 784.4.088'06

DOI 10.34064/khnum2-1617

Чжан Лин

ORCID 0000 0002 3833 129X

Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського,
61003, майдан Конституції, 11/13, м. Харків, Україна

Жанр обробки народної пісні на сучасному етапі: культурно-історичний аспект

АНОТАЦІЯ ■ **Чжан Лин. Жанр обробки народної пісні на сучасному етапі: культурно-історичний аспект.** ■ Стаття присвячена жанру обробки народної пісні в аспекті історичного розвитку на прикладі музичної культури України та Китаю. Жанр обробки народної пісні як результат взаємодії традиційного та професійного музичного мистецтва має свою інтонаційно-музичну, образно-змістовну та виконавську специфіку. Вона проявляється у сталих жанрових показниках, що забезпечують йому життєздатність та впізнаваність у різних історично-часових та національно-культурних умовах. *Метою дослідження* є виявлення специфіки історичного розвитку жанру обробки народної пісні на основі порівняння умов взаємодії традиційної та професійної музичної культури України та Китаю. Основними методами дослідження є жанровий та історичний. Вперше запропонована порівняльна характеристика історії розвитку жанру обробки народної пісні в Україні та Китаї, яка дозволяє зробити висновок, що відмінності у шляхах розвитку цього жанру (в історії розвитку професійного музичного мистецтва, у способах взаємодії традиційної та професійної музичної культури та, відповідно, в особливостях композиторської обробки фольклорних першоджерел) не змінюють його специфіку, яка має теоретичний та практичний (а саме виконавський) виміри. Результатом дослідження є висновок про те, що жанр обробки народної пісні завдяки своїй синтетичній природі має особливі якості, котрі у різних історичних та культурних умовах дозволяли йому зберігати свою специфіку протягом кількох століть до сьогодення. ■ **Ключові слова:** *жанр, обробка народної пісні, українська музична культура, китайська музична культура, музична практика.*

АННОТАЦИЯ ■ Чжан Лин. Жанр обработки народной песни на**современном этапе: культурно-исторический аспект. ■** Статья посвя-

щена жанру обработки народной песни в аспекте исторического развития на примере музыкальной культуры Украины и Китая. Жанр обработки народной песни как результат взаимодействия традиционного и профессионального музыкального искусства имеет свою интонационно-музыкальную, образно-содержательную и исполнительскую специфику. Она проявляется в стабильных жанровых показателях, обеспечивающих жанру обработки народной песни жизнеспособность и узнаваемость в различных историко-временных и культурных условиях. *Цель исследования* – выявление специфики исторического развития жанра обработки народной песни на основе сравнения условий взаимодействия традиционной и профессиональной музыкальной культуры Украины и Китая. Основными методами исследования являются жанровый и исторический. Впервые предложена сравнительная характеристика истории развития жанра обработки народной песни в Украине и Китае, которая позволяет сделать вывод, что различия в путях развития этого жанра (в истории развития профессионального музыкального искусства, в способах взаимодействия традиционной и профессиональной музыкальной культуры и, соответственно, в особенностях композиторской обработки фольклорных первоисточников) не меняют его специфику, которая имеет теоретическое и практическое (а именно исполнительское) измерения. Результатом исследования является вывод о том, что жанр обработки народной песни благодаря своей синтетической природе имеет особые качества, которые в различных исторических и культурных условиях позволяли сохранять ему свою специфику в течение нескольких веков до сегодняшнего дня.

■ **Ключевые слова:** жанр, обработка народной песни, украинская музыкальная культура, китайская музыкальная культура, музыкальная практика.

ABSTRACT ■ Zhang Ling. The genre of folk song arrangement at**the present stage: cultural and historical aspect.**

■ **Logical reason for research.** Folk song arrangement used to occupy and still occupies a prominent place in musical practice, both in the composing one and the performing one. It combines the best, time-tested features of the folk music tradition and professional musical art. Being a genre, which is synthetic in nature, the arrangement of a folk song carries a complex set of characteristics of

different types of musical creativity, which, activating different genre indicators in different historical and cultural conditions, allows this genre to occupy a special place in musical culture. The focus on a wide audience, realized at different levels of the genre, determines its external intonation-figurative, as well as performing simplicity and accessibility. At the same time, in the field of musical theory, the genre of folk song arrangement has not been given sufficient special attention either in the aspect of the peculiarities of this genre as such, or in terms of the peculiarities of its development in certain temporary socio-cultural conditions. According to the author of the present article, it is precisely the combination of these perspectives of research that is a fruitful approach to identify the specifics of the genre of folk song arrangement, in particular, in the historical and cultural aspect.

Innovation. The present article is devoted to the genre of folk song arrangement in the aspect of historical development on the example of the musical culture of Ukraine and China. The genre of folk song arrangement as a result of the interaction of traditional and professional musical art has its own intonation-musical, figurative-meaningful and performing specificity. It manifests itself in stable genre indicators, providing the genre of folk song arrangement with vitality and recognition in various historical, temporal and cultural conditions. For the first time, we propose a comparative characteristic of the history of the development of the genre of folk song arrangement in Ukraine and China, on the basis of which it can be argued that differences in the ways of the development of this genre do not affect the genre nature, which has theoretical and practical (namely, the performing one) dimensions.

Objectives. The purpose of the presented research is to reveal the specifics of the historical development of the folk song arrangement genre on the basis of comparing the conditions of interaction between the traditional and professional musical culture of Ukraine and China. In this regard, the following scientific tasks arise: a review of scientific sources devoted to the Ukrainian and Chinese folk song in the aspect of the study of the genre of arrangement; the identification of the ratio of the traditional and professional approach in the genre of folk song arrangement; a comparative characteristic of the main directions of the development of the genre of folk song arrangement in Ukraine and China from the early recorded data of the modern musical practice.

Methods. The main methods of our research are the genre one and the historical one. The genre method is necessary to identify the main genre constants of folk song arrangement, which preserve the specificity of the present genre

in various historical, temporal and cultural conditions. The historical method is associated with regulating information about the evolution of the folk song arrangement genre in the time perspective from the beginning of the interaction of traditional and professional music to the modern existence of the genre.

Results of Discussion. A rather voluminous baggage of facts related to the arrangement of folk songs in the existing musicological sources often remains just a sum of facts. Quite a lot of research has been devoted to folk music and folk song as one of its main representatives, both in a historical and theoretical way. These are scientific works of different genres – from articles to dissertations. As a separate genre, the arrangement of folk songs has not received comprehensive coverage in individual scientific works, although the study of specific samples of arrangements of folk songs in the conditions of the composing or performing creativity is represented quite widely. As a rule, in studies devoted to the genre of folk song arrangement, the object is the arrangement of a folk song in the creative work of a particular composer or in the field of performance – for example, in relation to Ukrainian musical culture, one can talk about bandura performance, the activities of certain musical groups of varying degrees and directions of professionalism – from amateur to academic. As for Chinese musical culture, the representative of which the author of the present article is, Chinese musicologists pay more attention to the history of Chinese folk song, its collection, recording and influence on the professional creative work of Chinese composers – from chamber-vocal to instrumental creativity.

Thus, the lack of a systematic study of folk song arrangement as a genre makes such a study very perspective. Considering that modern musicology involves genre, stylistic, figurative, national-cultural parameters in the field of scientific research, the study of the genre of folk song arrangement seems to be quite rich both in terms of problems and in terms of predicted results. The cultural and historical aspect of the study, associated with understanding the patterns of the development of any musical genre at different stages of history in different cultural and civilizational conditions, is one of the basic ones in science. In the present article, it is based on a comparative characteristic of the development of the genre of folk song arrangement in Ukrainian and Chinese musical culture.

Conclusions. The result of the study is the conclusion that the genre of folk song arrangement, owing to its synthetic nature, has special genre qualities, which in various historical and cultural conditions allowed it to retain its specificity

for several centuries up to the present day. The comparative characteristic of the history of the development of the folk song arrangement genre in Ukraine and China allows concluding that the differences in the ways of the development of this genre (the history of the development of professional musical art, the differences in the ways of interaction between traditional and professional musical culture and, accordingly, the peculiarities of the compositional arrangement of folklore primary sources) do not change its specificity, which has both theoretical and practical (in particular, the performing one) dimensions. **The prospects for further research** in this direction are associated with: the characteristic of the synthetic genre nature of folk song arrangement; with the peculiarities of the historical development of the folk song arrangement genre in different time and national-cultural conditions; with the identification of the role of the genre of folk song arrangement in musical practice (both the composing one and the performing one) at different historical stages of the development of musical art in different countries of the world. ■ **Key words:** *genre, folk song arrangement, Ukrainian musical culture, Chinese musical culture, musical practice.*

Постановка проблеми. Обробка народної пісні завжди посідала помітне місце в музичній практиці – як композиторській, так і виконавській. Вона поєднує в собі кращі, перевірені часом риси фольклорної музичної традиції і професійного музичного мистецтва. Як синтетичний за своєю природою жанр, обробка народної пісні несе в собі складний комплекс характеристик різних видів музичної творчості, який, активуючи різні жанрові показники в різних історичних і культурних умовах, дозволяє даному жанру виконувати особливу функцію в музичній культурі. Спрямованість на широку аудиторію, що реалізується на різних рівнях жанру, обумовлює його зовнішню образно-інтонаційну, а також виконавську простоту і доступність (принаймні, такою вона здається). При цьому, в області музичної теорії жанру обробки народної пісні не приділено достатньої фахової уваги, ані в аспекті особливостей даного жанру як такого, ані з точки зору особливостей його розвитку в певних часових соціокультурних умовах. На думку автора даної статті, саме поєднання цих ракурсів дослі-

дження є плідним підходом для виявлення специфіки жанру обробки народної пісні, зокрема, в історико-культурному аспекті.

Стаття присвячена жанру обробки народної пісні в аспекті його історичного розвитку на прикладі музичної культури України та Китаю. Жанр обробки народної пісні як результат взаємодії традиційного та професійного музичного мистецтва має свою інтонаційно-музичну, образно-змістовну і виконавську специфіку. Вона проявляється в стабільних жанрових показниках, що забезпечують жанру обробки народної пісні життєздатність і впізнаваність в різних історико-часових і культурних умовах. Порівняльна характеристика історії розвитку жанру обробки народної пісні в Україні та Китаї, що пропонується у цьому дослідженні, має на меті підтвердити, що відмінності в шляхах розвитку цього жанру не впливають на його природу, яка має теоретичний і практичний (а саме виконавський) виміри.

Огляд літератури. Народній пісні як одному з головних репрезентантів національної культури (як музичної, так і у широкому розумінні), присвячене досить багато досліджень як в історичному, так і в теоретичному руслі. Як приклад, в українському музикознавстві назвемо системні наукові розвідки І. Земцовського (1978) і Г. Головинського (1981), також згадаємо про численні навчальні посібники з історії української музики тощо. В останній час також з'явилися наукові праці з більш широкого кола проблематики, дотичної до народної пісні – наприклад, з питань виконавства (Гапон, 2010), нових принципів взаємодії традиційної та професійної музичної культури (Дерев'янченко, 2005), форм побутування фольклору в сучасному культурному середовищі (Осадча, 2000), проявів національного у виконавській інтерпретації (Чайка, 2007) і багато інших. У китайській музикознавчій науці треба відзначити такі підходи до дослідження тематики, пов'язаної з народною піснею, як увага до розвитку професійного сольного співу в Китаї (Ян Бо, 2016), виявлення витоків жанрового різноманіття китайської камерно-вокальної музики (Цао Шулі, 2011), систематизація образно-культурних джерел музичного мистецтва Давнього Китаю (Лю Янь, 2016), а також характеристика взаємодії традиційної та професійної китайської музичної культури, зокрема, як джерела виникнення нових жанрових явищ – наприклад, «художніх пісень» у камер-

но-вокальній музиці Китаю, створених китайськими композиторами на вірші старовинних поетів (Ван Хонтао, 2016).

Тим не менш, одному з найпопулярніших результатів взаємодії традиційного та професійного музичного мистецтва, а саме жанру обробки народної пісні, досі не присвячено окремих, системних теоретичних досліджень. У музичній науці увага до цього явища спрямовується, як правило, на творчість конкретного композитора чи сферу музичної практики; частіше за все, це діяльність певних колективів (наприклад, наукові праці українських вчених Л. Ластовецького про жанр обробки народної пісні в хоровій творчості Миколи Ластовецького, Л. Дуди про специфіку жанру обробки народної пісні в сучасному бандурному репертуарі, Є. Дубінченко і Л. Гнатюк про хорові обробки народних пісень у творчості Ганни Гаврилець, М. Березуцького про обробки українських народних пісень в репертуарі ансамблю бандуристів, О. Яковчука про хорові обробки українських народних пісень і так далі). Подібна ситуація складається і в музикознавстві інших європейських країн. Цілісного дослідження про жанр обробки народної пісні в китайській академічній музиці нам не вдалося знайти, можливо, з тієї причини, що китайська академічна музика стала розвиватися тільки у ХХ ст., хоча зразків для такого дослідження – китайських народних пісень в композиторській обробці – доволі багато. Отже, вимальовується серйозна необхідність та багата перспектива вивчення обробки народної пісні як жанру.

Мета представленої дослідження – виявити специфіку історичного розвитку жанру обробки народної пісні на основі порівняння умов взаємодії традиційної та професійної музичної культури України та Китаю. В зв'язку з цим постають такі наукові завдання: огляд наукових джерел, присвячених українській та китайській народній пісні в аспекті дослідження жанру обробки; виявлення співвідношення традиційного та професійного підходу в жанрі обробки народної пісні; порівняльна характеристика основних напрямів розвитку жанру обробки народної пісні в Україні та Китаю від раних зафіксованих даних до сучасної музичної практики.

Основними **методами** нашого дослідження є жанровий та історичний. Жанровий метод необхідний для виявлення основних жанро-

вих констант обробки народної пісні, які зберігають специфіку даного жанру в різних історично-часових та національно-культурних умовах. Історичний метод пов'язаний з упорядкуванням інформації про еволюцію жанру обробки народної пісні в часовій перспективі від початку взаємодії традиційної та професійної музики до сучасного побутування жанру.

Виклад основного матеріалу. Народна пісня, як у автентичному вигляді, так і в жанрі обробки, є одним з найпопулярніших об'єктів як слухацької, так і композиторської уваги. Це обумовлено багатьма чинниками, основним з яких, на наш погляд, є історико-культурний. Народна пісня є центральним жанром традиційної музичної культури, її першоджерелом та витокком образного-інтонаційного і жанрового натхнення для композиторів усіх національних культур світу. В сучасних умовах глобалізації виникає і потреба у збереженні культурної, ментальної ідентичності, яка відбилася у народній пісні і зберігається в ній протягом століть до сьогодні.

Оскільки народна пісня у своєму автентичному вигляді на концертній сцені звучить рідко (цей факт обумовлений тією обставиною, що своїм походженням та характеристиками вона жорстко пов'язана з особливими умовами і манерою виконання), то слухач сьогодні знайомий з народною піснею, як правило, у жанрі обробки.

Досить об'ємний багаж фактів, пов'язаних з обробками народних пісень, в існуючих музикознавчих джерелах часто так і залишається сумою фактів. Народній музиці і народній пісні як одному з головних її репрезентантів, присвячене досить багато досліджень – як у історичному, так і у теоретичному руслі. Це наукові праці різних масштабів – від статей до дисертацій. Але як власне особливий жанр, обробка народної пісні не отримала комплексного висвітлення в окремих наукових працях, хоча вивчення конкретних зразків обробок народних пісень в умовах композиторської або виконавської творчості представлено досить широко. Як правило, в дослідженнях, присвячених цьому жанру, об'єктом стає обробка народної пісні у творчості конкретного композитора чи в сфері виконавства – наприклад, стосовно української музичної культури мова може йти про бандурне виконавство, діяльність певних музичних колективів різного ступе-

ня та напрямки професіоналізму – від аматорських до академічних. Що ж стосується китайської музичної культури, представником якої є автор даної статті, то китайські музикознавці більше уваги приділяють історії народної пісні Китаю, її збору, фіксації та впливу на професійну творчість китайських композиторів – від камерно-вокальної до інструментальної творчості. Таким чином, недолік системного вивчення обробки народної пісні як жанру робить таке вивчення дуже перспективним. З огляду на те, що сучасне музикознавство залучає до поля наукових пошуків виконавство, а також жанровий, стильовий, образний, національно-культурний параметри, дослідження жанру обробки народної пісні представляється досить багатим і щодо проблематики, і з точки зору прогнозованих результатів.

Культурно-історичний аспект дослідження, пов'язаний з розумінням закономірностей розвитку будь-якого музичного жанру на різних етапах історії в різних культурно-цивілізаційних умовах, є одним з базових у науці. В даній статті він заснований на порівняльній характеристиці розвитку жанру обробки народної пісні в українській і китайській музичній культурі. Знайомство з історією вивчення народної пісні, а також її залучення до професійного музичного мистецтва дає змогу виявити подібності та розбіжності у деяких історико-культурних процесах, на основі яких можна охарактеризувати особливості жанру обробки народної пісні. Порівняння у цьому сенсі української та китайської музичної практики є, на наш погляд, показовим – ці музичні культури є досить різними за багатьма проявами, але народна пісня займає в них центральне місце.

З часів відокремлення світського професійного музичного мистецтва від духовного (як і у всій Європі з ХVІІІ ст.) в Україні не можна знайти українського композитора, у творчому доробку якого немає обробок народних пісень. Важливим також є той факт, що багато хто з композиторів особисто збирав зразки народнопісенної творчості та комплектував відповідні збірки, що дозволило нащадкам зберегти цей культурно-мистецький скарб, який, в силу усного побутування в умовах різних історичних катаклізмів, міг бути втрачений безповоротно. Тим не менш, на сьогодні існують записи півмільйона українських народних пісень, з яких опублікованою є десь десята частина

(50-томне видання «Українська народна творчість», 10-томне видання «Українські народні мелодії»). У фонді ЮНЕСКО знаходиться 15,5 тисяч українських пісень.

Перші нотні записи українських народних пісень знаходимо у збірці кінця XVII – початку XVIII ст., що приписується Захарію Дзюбаревичу. У 1790 р. виходить «Богогласник» з піснями релігійного змісту. У XVIII ст. українські пісні широко представлені в численних зібраннях, як рукописних, так і друкованих. Народну пісню досліджували фольклористи М. Драгоманов, С. Людкевич, О. Сластіон, П. Куліш, І. Срезневський, М. Сумцов, О. Потебня та інші.

Починаючи з XIX ст., практично всі українські композитори створюють обробки народних пісень (провідником у цьому процесі був засновник української композиторської школи М. Лисенко). Ці обробки, як правило, дещо змінювали автентичний музично-інтонаційний профіль пісні, наближаючи її до канонів професійного музичного мистецтва того часу – мелодична лінія впорядковувалася в рамках тонально-гармонічної системи та звичних метро-ритмічних умов, що, звісно, позбавляло ці музичні першоджерела певної специфіки – особливо виконавської та регіональної. Проте жанровий та образно-художній стрижень зберігався, а в умовах принципової багатоваріантності народної пісні її композиторський «різновид» долучається до загального доробку української пісні, при цьому також набуваючи статусу професійного музичного твору. Тому обробки народних пісень і у музичній практиці займають свою особливу «нішу», у всі часи маючи своє місце в концертному репертуарі виконавців та в слухацькому попиті.

У XX ст. ставлення до народної музики дещо змінюється, активується цікавість саме до музичної та виконавської специфіки фольклорного першоджерела, і поступово залучення народної пісні до професійної музичної творчості в жанрі обробки стає не таким масовим та більш вибіркоvim у академічній музиці, а ось увага до обробки народної пісні у неакадемічних музичних напрямках посилюється. Свої обробки народних пісень створюють автори, що представляють більш масові музичні явища – музичної естради, джазу, рок-музики тощо.

Історико-культурні процеси, пов'язані зі збереженням народної пісні та її залученням в якості обробки до професійної музичної куль-

тури, в Китаї дещо відрізнялися від ситуації в Україні. Народна пісня в Китаї, як і в Україні, є надважливим джерелом для академічного мистецтва, вона – носій національно-традиційних рис, образної та ментальної специфіки. Китайська музика протягом багатьох століть існувала в доволі замкненому культурно-цивілізаційному середовищі, і професійна композиторська творчість під впливом європейської традиції почала формуватися з середини ХХ ст. І саме китайський фольклор став базою широкого освоєння нових засад творчості. Питання взаємозв'язку композиторської творчості з національними витоками відображені у наукових працях Ван Юйхе, Бо Хе, Ван Янься, Ло Тянь Цюнь, Лі Хуанчжі та інших. Жанровому розмаїттю народних пісень присвячені роботи багатьох китайських музикознавців, таких як Тянь Бянь, Ван Гуанзін, Вей Дзюнь, Цао Шулі.

Китайський музикознавець Цао Шулі зазначає, що народна пісня як розвинене явище була представлена ще в епоху ранньої Цінь, а найбільше значення для подальшого розвитку китайської вокальної музики мають високохудожні китайські давні пісні. Автор згадує також інші різновиди пісенного жанру: гімн, оду, елегію (Цао Шулі, 2011: 46).

Найдавнішою збіркою народних пісень є знаменита «Книга пісень» (Ши Цзін), складена близько двох тисяч років тому. Зібрані Конфуцієм 305 зразків представляють все різноманіття та багатство китайських пісень у жанровому та образному аспектах. Тут ще не було зафіксованого музичного тексту пісень, але у трактаті Мо-Цзи вказується на те, що зібрані у згаданій «Книзі пісень» зразки по більшості є саме піснями, які передбачають відповідне виконання. Деякі мелодії, пов'язані з цими зразками, відомі в Китаї і були складені композиторами епохи пізньої Чжоу і Хань (VI–I ст. до н. е.).

Подальші епохи історії Китаю поєднані тією закономірністю, що народні пісні ставали основою для традиційної творчості китайських композиторів, яку не можна плутати із сучасним композиторським мистецтвом Китаю. Ця суттєва відмінність від української музичної практики обумовлює той факт, що жанр обробки народної пісні в Китаї розвивався власним шляхом, тобто він мав вихід на композиторську творчість на протязі десятків століть, але при цьому най-

частіше трансформувався в авторські твори композиторів «в дусі» народної пісні, а музичні засоби, якими опрацьовували композитори тих часів народні пісні, були традиційними та не виходили за рамки загальноприйнятої системи (на відміну від ситуації в українській музичній практиці). Таким чином, сучасний жанровий феномен обробки народної пісні в Китаї має дві різновиди – це обробки народних пісень в історично традиційній композиторській практиці, де фольклорне першоджерело та його обробка виконані в одній системі музичних засобів, та обробки народних пісень, створені за допомогою композиторів – представників академічного музичного мистецтва другої половини ХХ ст. Відповідно до цього різняться і концертна практика виконання творів цього жанру.

Висновки. Підсумовуючи результати дослідження, можна зробити висновок про те, що жанр обробки народної пісні завдяки своїй синтетичній природі має особливі якості, що в різних історичних і культурних умовах дозволяли йому зберігати свою специфіку протягом декількох століть до сьогодення. З порівняльної характеристики історії розвитку жанру обробки народної пісні в Україні та Китаї витікає, що відмінності у шляхах розвитку цього жанру (в історії розвитку професійного музичного мистецтва, у способах взаємодії традиційної та професійної музичної культури та, відповідно, в особливостях композиторської обробки фольклорних першоджерел) не змінюють його специфіку, яка має теоретичний та практичний (а саме виконавський) виміри. **Перспективи** подальших досліджень у даному напрямку пов'язані: з характеристикою синтетичної жанрової природи обробки народної пісні; з особливостями історичного розвитку жанру обробки народної пісні в різних часових і національно-культурних умовах; з виявленням ролі жанру обробки народної пісні в музичній практиці (як композиторській, так і виконавській) на різних історичних етапах розвитку музичного мистецтва в різних країнах світу.

ЛІТЕРАТУРА

Ван, Хонтао. (2016). *Воплощение поэтического текста в камерной вокальной музыке китайских композиторов: (на материале “художественных*

- песен” на стихи старинных поэтов).* (Дис. ... канд. искусствоведения). Белорусская государственная академия музыки. Минск, 209.
- Гапон, Л. (2010). До проблеми виховання співака у вторинному фольклорному ансамблі. *Вісник Львівського університету. Серія «Філологія»*, 43, 294–301.
- Головинский, Г. Л. (1981). *Композитор и фольклор. Из опыта мастеров XIX–XX веков. Очерки.* Москва: Музыка, 280.
- Дерев’янченко, О. О. (2005). *Неофольклоризм у музичному мистецтві: статика та динаміка розвитку в першій половині ХХ століття.* (Дис. ... канд. мистецтвознавства). Національна музична академія України ім. П. І. Чайковського. Київ, 215.
- Земцовский, И. И. (1978). *Фольклор и композитор. Теоретические этюды о русской советской музыке.* Москва: Советский композитор, 172.
- Лю, Янь. (2016). Мифические истоки музыкального искусства древнего Китая. *Вестник полоцкого государственного университета. Серия Е. Педагогические науки. Культурология*, 15, 108–112.
- Осадча, В. М. (2000). Форми побутування фольклору в сучасному культурному середовищі. В кн. *Міжнародна науково-практична конференція «Процес соціалізації у контексті традиційної народної культури»*, сс. 38–41. Харків: Регіон-інформ.
- Цао, Шули. (2011). Истоки жанрового разнообразия камерно-вокальной музыки в Китае. *Искусство и культура*, № 1 (1), 41–46.
- Чайка, О. В. (2007). *Національна характерність як семантична властивість виконавської інтерпретації.* (Автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства). Одеська державна музична академія ім. А. В. Нежданової. Одеса, 20.
- Ян, Бо. (2016). *Динамика развития профессионального сольного пения в Китае: образование, педагогические и исполнительские принципы.* (Автореф. дис. ... канд. искусствоведения). Нижегородская государственная консерватория им. М. И. Глинки, Нижний Новгород, 25.

REFERENCES

- Chaika, O. V. (2007) *Natsionalna kharakternist yak semantychna vlastyvist vykonavskoi interpretatsii [National characteristic as a semantic property of performing interpretation].* (Extended abstract of Candidate’s thesis). Odesa National Nezhdanova Academy of Music. Odesa, 20 [in Ukrainian].

- Derevianchenko, O. O. (2005). *Neofolklorizm u muzychnomu mystetstvi: statyka ta dynamika rozvytku v pershii polovyni XX stolittia [Neo-folklorism in musical art: statics and dynamics of development in the first half of the twentieth century]*. (Candidate's thesis). National Music Academy of Ukraine named after P. I. Tchaikovsky. Kyiv, 215 [in Ukrainian].
- Golovinskiy, G. L. (1981). *Kompozitor i folklor. Iz opyta masterov XIX–XX vekov. Ocherki [Composer and folklore. From the experience of masters of the nineteenth and twentieth centuries. Essays]*. Moscow: Muzyka, 280 [in Russian].
- Hapon, L. (2010). Do problemy vykhovannia spivaka u vtorynnomu folklornomu ansamblі [To the problem of the singer's education in the secondary folk ensemble]. *Visnyk Lvivskoho Universytetu. Seriiia «Filolohiia» [Bulletin of the Lviv University. Series "Philology"]*, 43, 294–301 [in Ukrainian].
- Lyu, Yan. (2016). Mificheskie istoki muzykalnogo iskusstva drevnego Kitaya [The mythical origins of the musical art of ancient China]. *Vestnik polotskogo gosudarstvennogo universiteta. Seriya E. Pedagogicheskie nauki. Kulturologiya [Bulletin of the Polotsk State University. Series E. Pedagogical Sciences. Culturology]*, 15, 108–112 [in Russian].
- Osadcha, V. M. (2000). Formy pobutuvannia folkloru v suchasnomu kulturnomu seredovyshchi [Forms of being folklore in the modern cultural environment]. In *Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia «Protses sotsializatsii u konteksti tradytsiinoi narodnoi kultury» [International scientific-practical conference "The process of socialization in the context of traditional folk culture"]*, pp. 38–41. Kharkiv: Rehiion-inform [in Ukrainian].
- Tsao, Shuli. (2011). Istoki zhanrovogo raznoobraziya kamerno-vokalnoy muzyki v Kitae [The origins of the genre diversity of chamber vocal music in China]. *Iskusstvo i kultira [Art and culture]*, № 1 (1), 41–46 [in Russian].
- Van, Khontao (2016). *Voploshchenie poeticheskogo teksta v kamernoy vokalnoy muzyke kitayskikh kompozitorov: (na materiale "khudozhestvennykh pesen" na stikhi starinnykh poetov) [The embodiment of the poetic text in the chamber vocal music of Chinese composers: (based on "art songs" on the verses of ancient poets)]*. (Extended abstract of Candidate's thesis). Belarusian State Academy of Music. Minsk, 209 [in Russian].
- Yan, Bo. (2016). *Dinamika razvitiya professionalnogo solnogo peniya v Kitae: obrazovanie, pedagogicheskie i ispolnitelskie printsipy [Dynamics of*

development the professional singing in China: education, pedagogical and performing principles]. (Extended abstract of Candidate's thesis). Glinka Nizhny Novgorod State Conservatoire. Nizhniy Novgorod, 25 [in Russian].

Zemtsovskiy, I. I. (1978). *Folklor i kompozitor. Teoreticheskie etyudy o russkoy sovetskoy muzyke [Folklore and composer. Theoretical sketches about Russian Soviet music].* Moscow: Sovetskiy kompozitor, 172 [in Russian].

Стаття надійшла до редакції 11.01.2020 р.